

Ieteikumi

Ieteikumi 02/2021 par kredītkaršu datu glabāšanas juridisko pamatu tikai nolūkā atvieglot turpmākus darījumus tiešsaistē

Pieņemti 2021. gada 19. maijā

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija,

ņemot vērā 70. panta 1. punkta e) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulā (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (turpmāk – “VDAR”),

ņemot vērā EEZ līgumu un jo īpaši tā XI pielikumu un 37. protokolu, ko groza ar EEZ apvienotās komitejas 2018. gada 6. jūlija lēmumu Nr. 154/2018,

ņemot vērā Reglamenta 12. un 22. pantu,

IR PIENĒMUSI ŠĀDUS IETEIKUMUS.

1. Covid-19 pandēmijas kontekstā digitālā ekonomika un e-komercija nepārtraukti turpināja attīstīties. Analogiski ir palielinājies risks saistībā ar kredītkaršu datu izmantošanu tiešsaistē. Kā norādīts 29. panta darba grupas pamatnostādnes novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību veikšanai, kredītkaršu datu pārkāpumi “*skaidri ietver nopietnu ietekmi uz datu subjekta ikdienas dzīvi*”, jo finanšu datus var izmantot “*krāpšanai norēķinos*”¹.
2. Tāpēc ir ļoti svarīgi, ka pārziņi ievieš attiecīgus aizsardzības pasākumus datu subjektiem un nodrošina iespēju kontrolēt savus personas datus, lai mazinātu nelikumīgas apstrādes risku un veicinātu uzticību digitālajā vidē. EDAK uzskata, ka šī uzticība ir vitāli svarīga digitālās ekonomikas ilgtspējīgai izaugsmei.
3. Šajā nolūkā šo ieteikumu mērķis ir veicināt datu aizsardzības noteikumu saskaņotu piemērošanu attiecībā uz kredītkaršu datu apstrādi Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) un garantēt datu subjektu tiesību vienveidīgu aizsardzību, pilnībā ievērojot datu aizsardzības pamatprincipus atbilstoši VDAR.
4. Konkrētāk, šie ieteikumi attiecas uz kredītkaršu datu glabāšanu, ko veic tiešsaistes preču un pakalpojumu sniedzēji, tikai un vienīgi nolūkā atvieglot datu subjektu turpmākus pirkumus². Tie attiecas uz situāciju, kad datu subjekts pērk produktu vai maksā par pakalpojumu, izmantojot tīmekļa vietni vai lietojumprogrammu, un sniedz savus kredītkartes datus, parasti tam īpaši paredzētā veidlapā, lai noslēgtu šo vienreizējo darījumu.
5. Tāpat kā attiecībā uz jebkuru apstrādi, arī pārziņim ir jābūt atbilstošam juridiskajam pamatam saskaņā ar VDAR 6. pantu, lai uzglabātu minētos datus. Šajā sakarībā jāatzīmē, ka vairāki VDAR 6. pantā minētie juridiskie pamati šajā situācijā nebūtu piemērojami un ir jāizslēdz. Kredītkaršu datu glabāšanu pēc darījuma veikšanas, lai atvieglotu turpmākus pirkumus, nevar uzskatīt par nepieciešamu, lai izpildītu juridisku pienākumu (VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunkts), nedz arī lai aizsargātu fiziskas personas vitālas intereses (VDAR 6. panta 1. punkta d) apakšpunkts). Arī tāda

¹ 29. PANTA DATU AIZSARDZĪBAS DARBA GRUPA, Pamatnostādnes novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību (NIDA) veikšanai un noskaidrošanai, vai apstrāde “varētu radīt augstu risku” Regulas 2016/679 izpratnē.

² Jāatzīmē, ka tie neattiecas ne uz maksājumu iestādēm, kas darbojas tiešsaistes veikalos, ne uz publiskām iestādēm. Tie neattiecas uz kredītkaršu datu glabāšanu jebkādā citā nolūkā, piemēram, juridiska pienākuma izpildei, vai regulāra maksājuma izveidei gadījumos, kad tiek noslēgts līgums par ilgtermiņa pakalpojuma izpildes turpināšanu vai abonēšanu (piemēram, līgums, ar ko paredz konkrētas preces piegādi katru mēnesi, vai mūzikas vai filmu straumēšanas pakalpojuma abonēšana).

uzdevuma izpildi, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras (VDAR 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts), nevar uzskatīt par atbilstošu juridisku pamatu.

6. Turklāt kredītkaršu datu glabāšana kā tāda pēc tam, kad ir veikts maksājums par precēm vai pakalpojumiem, nav nepieciešama līguma izpildei (VDAR 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts). Lai gan pirmajā gadījumā līguma izpildei ir nepieciešama ar kredītkarti, ko klients izmanto maksājuma veikšanai, saistīto datu apstrāde, tādējādi paredzot VDAR 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanu, šo datu glabāšana ir lietderīga tikai, lai atvieglotu iespējamo nākamo darījumu un atvieglotu pārdošanu. Šādu nolūku nevar uzskatīt par absolūti nepieciešamu, lai izpildītu līgumu par tādas preces vai pakalpojuma sniegšanu, par kuru datu subjekts jau ir samaksājis³.
7. Attiecībā uz apstrādi, kas vajadzīga pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu nodrošināšanai⁴, EDAK norāda, ka, lai pārzinis varētu paļauties uz VDAR 6. panta 1. punkta f) apakšpunktu, ir jāizpilda šajā pantā paredzētie trīs nosacījumi⁵. Šis juridiskais pamats, pirmkārt, paredz prasību identificēt un kvalificēt pārziņa vai trešās personas leģitīmās intereses. Pārziņa vai trešās personas intereses var būt plašākas nekā apstrādes nolūks, un tām ir jābūt spēkā esošām un piemērojamām datu apstrādes dienā⁶.
8. Leģitīmo interešu juridiskais pamats, otrkārt, paredz vajadzību apstrādāt personas datus leģitīmo interešu nolūkā. Izvērtējot šo pēdējo nosacījumu, situācijā, kad pārzinim ir leģitīmas intereses, kā tas izklāstīts iepriekš, tas nav acīmredzams, ka kredītkaršu datu glabāšana nolūkā atvieglot nākotnes pirkumus ir nepieciešama, lai īstenotu šīs leģitīmās intereses. Tādējādi konkrētā cita pirkuma noslēgšana ir atkarīga no patērētāja izvēles un to nenosaka iespēja to īstenot "ar vienu klikšķi".
9. Visbeidzot, ar trešo nosacījumu paredz līdzsvara testa veikšanu, jo pārziņa vai trešās personas leģitīmās intereses ir jālīdzsvaro ar datu subjekta interesēm vai pamattiesībām un brīvībām, tostarp datu subjekta tiesībām uz datu aizsardzību un privātumu. Līdzsvara tests prasa ņemt vērā apstrādes īpašos apstākļus⁷. Būtisks līdzsvarošanas elements ir apstrādes iespējamā ietekme uz datu subjekta tiesībām un brīvībām⁸. Šāda ietekme var būt atkarīga no datu rakstura, konkrētās apstrādes metodes un trešo personu piekļuves šādiem datiem. Attiecībā uz datu rakstura kritēriju jāatzīmē, ka 29. panta darba grupa ir kvalificējusi finanšu datus kā ļoti personiskus datus, jo to

³ Sk. arī EDAK Pamatnostādnes 2/2019 par personas datu apstrādi saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu, sniedzot tiešsaistes pakalpojumus datu subjektiem, jo īpaši 10. lpp.

⁴ Sk. 29. panta darba grupas Atzinumu par datu pārziņa leģitīmo interešu jēdzienu saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 7. pantu, ko pašlaik pārskata EDAK (sk. EDAK darba programmu 2021.–2022. gadam, kas pieņemta 2021. gada 16. martā).

⁵ Sk. EST 2017. gada 4. maija spriedumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde pret Rīgas pašvaldības SIA "Rīgas satiksme", lieta C-13/16, ECLI:EU:C:2017:336, 28. punkts.

⁶ Sk. EST 2019. gada 11. decembra spriedumu TK pret *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA*, lieta C-708/18, ECLI:EU:C:2019:1064, 44. punkts.

⁷ Sk. EST 2011. gada 24. novembra spriedumu, *Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (ASNEF) un Federación de Comercio Electrónico y Marketing Directo (FECMD) pret Administración del Estado*, lietas C-468/10 un C-469/10, ECLI:EU:C:2011:777, 47. un 48. punkts; EST 2016. gada 19. oktobra spriedums, *Patrick Breyer pret Bundesrepublik Deutschland*, lieta C-582/14, ECLI:EU:C:2016:779, 62. punkts.

⁸ Sk. iepriekšminēto EST 2011. gada 24. novembra spriedumu, 44. punkts; iepriekšminēto EST 2019. gada 11. decembra spriedumu, 56. punkts.

pārkāpšana nepārprotami rada nopietnu ietekmi uz datu subjekta ikdienas dzīvi⁹. Tādējādi, neraugoties uz pārziņa pienākumu īstenot tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai nodrošinātu kredītkaršu datu attiecīgu drošību saskaņā ar VDAR 5. panta 1. punkta f) apakšpunktu, un to, ka šie dati var tikt glabāti citiem nolūkiem, to apstrāde, lai atvieglotu turpmākus pirkumus, var radīt lielāku kredītkaršu datu drošības pārkāpumu risku, jo tas ietver apstrādi citās sistēmās. Vēl viens svarīgs līdzsvara testa elements, ko varētu ņemt vērā, lai novērtētu apstrādes ietekmi uz datu subjektiem, ir datu subjektu saprātīgas gaidas, pamatojoties uz viņu attiecībām ar datu pārzini, kā arī personas datu vākšanas konteksts un nolūks¹⁰. Tomēr šķiet, ka pirkuma veikšanas brīdī, sniedzot maksājuma kredītkartes datus, datu subjekts saprātīgi negaida, ka viņa kredītkartes datus glabās ilgāk, nekā tas ir nepieciešams, lai samaksātu par precēm vai pakalpojumiem, ko viņš vai viņa pērk. Līdz ar to šajā konkrētajā kontekstā personas, uz kuru attiecas datu aizsardzība, pamattiesības un brīvības, visticamāk, būtu pārākas pār pārziņa interesēm.

10. Šie aspekti ļauj secināt, ka piekrišana (VPDR 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts) šķiet vienīgais atbilstošais juridiskais pamats, lai iepriekš aprakstītā apstrāde būtu likumīga. Lai novērstu drošības riskus, ļautu datu subjektam saglabāt kontroli pār saviem datiem un aktīvi lemt par savu kredītdatu izmantošanu, pirms viņa kredītkartes datu glabāšanas pēc pirkuma veikšanas ir jāsaņem datu subjekta īpaša piekrišana. Šī piekrišana ļaus pārzinim apliecināt personas vēlmi atvieglot turpmākos pirkumus, izmantojot konkrēto tīmekļa vietni vai lietojumprogrammu, ko nevar uzskatīt par izteiktu, vienkārši pamatojoties uz faktu, ka šī persona ir noslēgusi vienu vai vairākus atsevišķus darījumus.
11. Minēto piekrišanu nevar automātiski uzskatīt par izteiktu, tai jābūt brīvai, konkrētai, apzinātai un nepārprotamai¹¹. Tā jāsniedz ar skaidri apstipriņošu darbību, un tā jāpieprasa lietotājam draudzīgā veidā, piemēram, izmantojot tieši uz datu vākšanai izmantotās veidlapas izvēles lodziņu, kuram nevajadzētu būt iepriekš atzīmētam¹². Šī konkrētā piekrišana ir jānošķir no piekrišanas, kas tiek dota attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas noteikumiem vai pārdošanu, un darījuma izpildei nav jābūt atkarīgai no tās.
12. Saskaņā ar VDAR 7. panta 3. punktu datu subjektam ir tiesības jebkurā laikā atsaukt savu piekrišanu kredītkaršu datu uzglabāšanai, kas tika veikta, lai atvieglotu turpmāku pirkumu veikšanu. Atsaukumam jābūt brīvam un vienkāršam, un datu subjektam ir tikpat viegli jāspēj atsaukt piekrišanu, kā to dot. Tā rezultātā pārzinim efektīvi jāizdzēš kredītkaršu dati, kas tiek uzglabāti tikai nolūkā atvieglot turpmākus darījumus.

Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas vārdā –

Priekšsēdētāja

(*Andrea Jelinek*)

⁹ 29. PANTA DATU AIZSARDZĪBAS DARBA GRUPA, Pamatnostādnes novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību (NIDA) veikšanai un noskaidrošanai, vai apstrāde “varētu radīt augstu risku” Regulas 2016/679 izpratnē.

¹⁰ Sk. VDAR 47. apsvērumu.

¹¹ Sk. EDAK Pamatnostādnes 05/2020 par piekrišanu saskaņā ar Regulu 2016/679.

¹² Turpat.